Bijlage 2b Toelichting Cultuur

Actuele culturele ontwikkelingen

Bibliotheek

In de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen staat dat een voor ieder toegankelijke openbare bibliotheekvoorziening in ieder geval de volgende functies omvat, die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemeen publiek:

- het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- het organiseren van ontmoeting en debat;
- het laten kennis maken met kunst en cultuur.

Op dit moment voldoet de Winterswijkse bibliotheek niet aan al deze wettelijke functies, waar een bibliotheek in ieder geval aan moet voldoen. Zo is er geen aparte ruimte om cursussen te geven. Een-op-een taalles vindt aan het begin en einde van de dag plaats, waardoor de openingstijden ingeperkt zijn. Groepslessen zijn op dit moment niet mogelijk tijdens openingstijden in de bibliotheek. De Bibliotheek Oost Achterhoek biedt veel activiteiten voor schoolgaande kinderen maar ook volwassenen wel in de andere gemeenten aan, maar omdat er in Winterswijk geen plek is komt dit nog niet van de grond. Ook is het vanwege ruimtegebrek op dit moment beperkt mogelijk om ontmoeting en debat te organiseren in de bibliotheek, daarvoor wordt nu uitgeweken naar andere (theater)zalen. Voor cursussen en activiteiten wordt nu ook uitgeweken naar Boogie Woogie. Het voordeel van samen ruimtes delen in een cultuurgebouw is dat er een zaal en cursusruimtes aanwezig zijn en dat in het gezamenlijke gebouw van de bibliotheek deze activiteiten kunnen plaatsvinden. Op die manier is er een korte lijn met de bibliotheek en worden mensen uitgenodigd om ook daar naar binnen te gaan voorafgaand of na afloop van een bijeenkomst. Door dergelijke activiteiten alleen extern te organiseren ontbreekt de verbinding met de bibliotheek en de doorgaande lijn tussen activiteiten en fysieke bibliotheek.

Daarnaast krijgt de bibliotheek er meer taken bij vanuit het rijk, denk aan het Informatiepunt Digitale Overheid. Ook hier wordt een ruimtegebrek ervaren: vaak worden privacygevoelige vragen gesteld en er is geen ruimte om even een-op-een deze privacygevoelige vragen te beantwoorden. Dit kan gaan over DigiD aanvragen of bijvoorbeeld inloggen in het zorgdossier van een inwoner. In Winterswijk voldoet de bibliotheek niet aan de eisen die in de wet genoemd staan, dat kan verholpen worden door een verhuizing van de bibliotheek. Daarom gaat het programma van eisen ook verder dan de huidige situatie, omdat in de huidige situatie nog niet wordt voldaan aan de wettelijke eisen.

Aanvullend geldt er vanaf 2025 in Nederland een zorgplicht om binnen een gemeente een goed bereikbare bibliotheek te hebben die aan de eisen van de bibliotheekwet voldoet. Winterswijk heeft daarbij ook te kampen met een extra grote doelgroep laaggeletterden en een extra grote doelgroep kinderen met onderwijsachterstanden. Om die reden kunnen we, in aanloop naar de zorgplicht in 2025, voor 2023 en 2024 al een aanvraag indienen voor een SPUK-uitkering die beschikbaar is voor gemeenten die nog niet voldoen aan een bibliotheek die aan de landelijke eisen voldoet. Met die SPUK-uitkering zijn we voornemens om de bibliotheek 10 uren extra open te laten gaan maar ook om hun programma uit te breiden voor de doelgroepen kinderen met onderwijsachterstanden en laaggeletterden. Hier is ruimte voor nodig en dat maakt het alleen maar urgenter om naar beter passende huisvesting te verhuizen.

Boogie Woogie

Het is zowel voor een culturele organisatie als voor een gemeente nodig dat meebewogen wordt met de wensen en behoeften uit de maatschappij en dat het aanbod op het gebied van kunst en cultuur daar op wordt afgestemd. Ook hedendaagse genres en beoefenaars horen een plaats in te nemen in de culturele infrastructuur: de pop- en jongerencultuur. De pop- en jongerencultuur bestaat met name uit popbands en urban arts (o.a. urban, hip hop en spoken word) waarin jongeren cultureel actief zijn. Hiervoor zijn ruimten en faciliteiten nodig. Adequate ruimten en faciliteiten hiervoor zijn er op dit moment in het huidige gebouw van Boogie Woogie niet en ze zijn daarom opgenomen in het functioneel programma van eisen voor het toekomstige cultuurgebouw. Hierdoor kan de pop- en jongerencultuur in Winterswijk gefaciliteerd en gestimuleerd worden en kunnen jongeren via Boogie Woogie actief aan cultuur deelnemen en hun talenten ontwikkelen.

Bovenstaande toelichting is gebaseerd op lokaal, provinciaal en rijksbeleid en ontwikkelingen:

- Cultuurnota 2018: *De Winterswijkse popcultuur is van oudsher befaamd. Nog altijd zijn er binnen Winterswijk diverse bandjes actief. Er zijn geluiden bekend dat er behoefte bestaat aan oefenruimte en mogelijkheden om goede opnames te maken. Toch is het niet duidelijk hoe de gemeente deze bandjes kan helpen, omdat zij zich niet bij de gemeente melden. SPOT jongerenwerk heeft wel contacten. Als er signalen binnenkomen bij de gemeente Winterswijk dan is het wenselijk om de popcultuur actief te ondersteunen.*

- Onder begeleiding van Cultuur Oost heeft gemeente Winterswijk in februari 2020 een Winterswijkse Popmeeting georganiseerd met Winterswijkers uit de popsector, waarin een behoefte inventarisatie gedaan is. Hieruit kwam de sterke behoefte naar een productieplaats waar ruimte is voor samen creëren en het maken van cross overs. Er is hierbij behoefte aan een faciliterende rol van de gemeente.

- Eén van de conclusies uit de Gelderse Cultuurmonitor (gepubliceerd december 2022) is dat Gelderse jongeren vaak cultuur beoefenen, maar dat ze ontevreden zijn over zichtbaarheid, kwaliteit en diversiteit van het cultuuraanbod.

- In de raad is meermaals aandacht gevraagd voor het aanjagen van de popcultuur. Dit heeft geresulteerd in een jaarlijkse Pop Award. Boogie Woogie organiseert de uitreiking en gemeente biedt een bedrag van 1000 euro voor doorontwikkeling van de popband/artiest.

- De raad heeft in december 2022 besloten om een eerder raadsbesluit in te trekken waarin staat dat de raad keuzes maakt uit de producten van Boogie Woogie, zodat het aan Boogie Woogie gelaten wordt om als culturele organisatie goed in te spelen op vraag en aanbod.

- De conclusies van de charettes met betrekking tot het Cultuurgebouw hebben betrekking op jong: *durf te kiezen voor jong. Werk samen, zorg ervoor dat het leeft. Stel het broeden en jezelf ontwikkelen centraal.*

- ‘Cultuur is van en voor iedereen’, zo schreef voormalig minister Van Engelshoven in haar *Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024.* Daarbij hoorde ook een uitbreiding van de basisinfrastructuur: nieuwe ontwikkelingen, ontbrekende genres en bijbehorend publiek moesten daar ook een plaats in krijgen (zoals urban arts, ontwerp, popmuziek en festivals). Het verbreden van ons begrip van cultuur is cruciaal als we een representatie van alle cultuurvormen en deelnemers daaraan in beeld willen brengen. (bron: Boekmanstichting)

- Staatssecretaris Uslu voor cultuur en media komt met de *Meerjarenbrief 2023-2025 De kracht van creativiteit*. Ze zet in op een goede ondersteuning van eigentijdse cultuurbeoefening door jongeren in het hele land. Vanuit het Rijk komt er extra ondersteuning aan lokale plekken en initiatieven voor jongeren om zich creatief te ontwikkelen en cultuur te beoefenen. Bijvoorbeeld oefenruimtes voor bandjes, of plekken waar jongeren zich kunnen ontwikkelen en experimenteren op het gebied van theater, dans, muziek en spoken word. Hoe dit concreet vorm krijgt is nog onbekend.

- Door LKCA (Landelijk Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst) wordt bovenstaand erkend: *het is goed dat de staatssecretaris aandacht heeft voor hiphop en investeert in muziekhubs voor dit genre. Het is in de uitvoering belangrijk dat samenwerking met lokale bruggenbouwers uit de hiphopscene wordt gezocht. Zij kennen de doelgroep goed en kunnen bestaande plekken optimaal benutten.*

- In 2019 bracht Cultuur Oost (adviesorganisatie voor cultuur voor Provincie Gelderland) het boek *Iets met Urban* uit over Talentontwikkeling en urban culture in Gelderland.
  De belangrijkste conclusies:
  - Belang van een plek waar jongeren zich thuis voelen. Voor talentontwikkeling en ontplooien van initiatieven.
  - Concrete structurele steun en mogelijkheid (zoals laagdrempelige podia) om uiting te geven aan vertrouwen en experiment.
  - Wellicht dat nauwere samenwerking met culturele instellingen en organisaties meer slagkracht en bereik zou kunnen opleveren.
  - Steun in stenen is belangrijk. Elk netwerk dat aangesproken wordt heeft een wens voor een eigen hotspot. Safe space.
  - Urban Culture heeft behoefte aan eigen ruimte en ruimte die het zich eigen kan maken
  - Open en laagdrempelig.
  - Beginnende artiesten en makers een kans geven.

Theater de Storm

Theater De Storm is een belangrijke culturele pijler voor Winterswijk en de Achterhoek. Het is dé plek waar publiek en makers elkaar ontmoeten, naar elkaar luisteren en zo inzicht krijgen in de ander. Met diens rijke historie en breed gedragen waardering van artiesten en publiek is De Storm een kernvoorziening waar inwoners en bezoekers trots op zijn en waar hard gewerkt wordt om het cultuurcentrum financieel gezond te houden.

Voor een constante kwaliteit en de hoge 'lat' die De Storm nastreeft, spelen functionele, esthetische en economische beperkingen een steeds grotere rol, waardoor het organiseren en uitbouwen van aanbod onder druk komt te staan. Al jaren worden gesprekken gevoerd tussen gemeente en Theater de Storm over een gebouw waarin weliswaar zaken worden aangepakt, maar waar de grenzen van het verouderde en deels versleten gebouw in zicht zijn. De diverse uitdagingen zijn veelvuldig benoemd, bijvoorbeeld onlangs in het bezoek van de Gemeenteraad van Winterswijk aan Theater de Storm, en ook de hoge duurzaamheidsambitie van zowel theater als gemeente worden steeds urgenter.

Hoewel alles op alles wordt gezet om door een gastvrije ontvangst de beleving voor bezoekers en artiesten er niet onder te laten lijden, vormt het gebouw steeds meer een beperking. De staat van het groot onderhoud en de energetische waarde van het gebouw baren zorgen. Op dit moment en in de afgelopen maanden wordt een aantal onderzoeken en analyses uitgevoerd, die meer inzicht gaan geven in de uitdagingen en consequenties. Meer informatie over deze onderzoeken is te vinden in bijlage 2 'maatschappelijke meerwaarde' over hoe deze verbouwingen eruit zien bij Theater de Storm en bijlage 3A als het gaat om de kostenberaming van deze noodzakelijke verbouwing.